

KESKKONNAMINISTEERIUM

Arutelu: suursündmustel ühekordselt kasutatavate plasttoodete asendamine biolagunevate ja komposteeruvate nõudega

15.03.2019

KESKKONNAMINISTEERIUM

Arutelu: suursündmustel ühekordselt kasutatavate plasttoodete asendamine biolagunevate ja komposteeruvate nõudega

Kristel Murumaa
Keskkonnaministeerium
Keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist

15.03.2019

Täna kavas

- Sissejuhatus ja ülevaade teemast Keskkonnaministeeriumilt
- Eesti Maaülikooli professor Mait Kriipsalu ülevaade komposti sisendmaterjalide kvaliteedist ja biolagunevast plastist kompostis
- Arutelu osapoolte vahel – küsimused ja vastused, lahenduste leidmine

Miks selline arutelu?

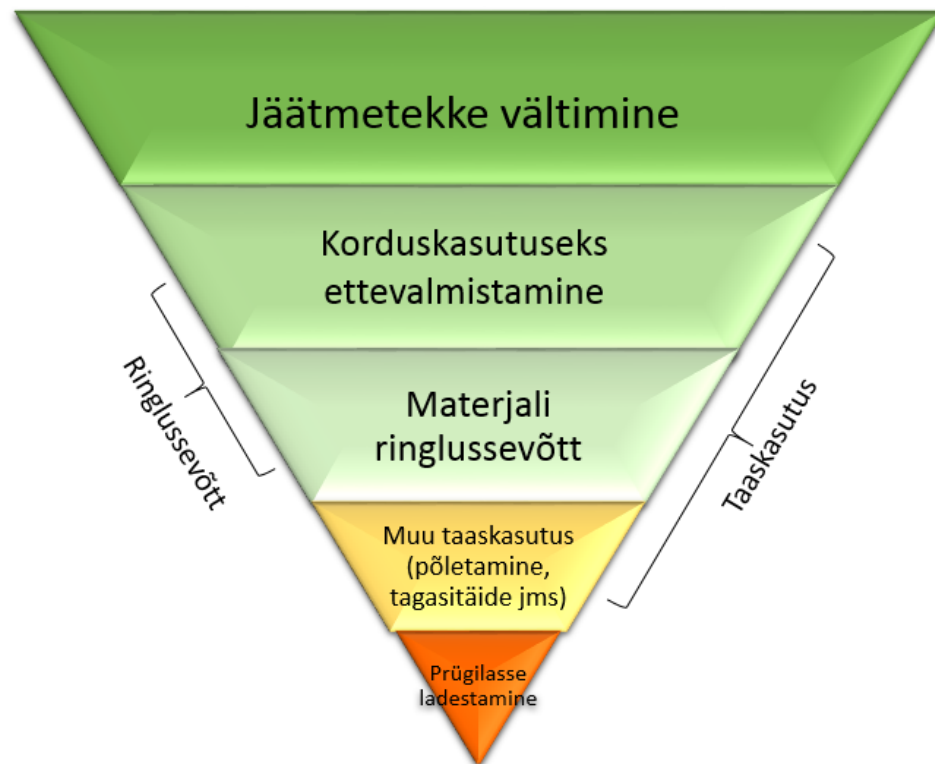
Foto: pexels.com

- Üha rohkem tähelepanu suursündmuste keskkonnasõbralikumaks muutmisel ja plasti tarbimise vähendamisel lisaks korduskasutusele ka muude alternatiivide kaudu.
- Rohkelt tekkinud küsimusi, millega kohale kutsutud igapäevaselt tegelevad – nii suursündmuste korraldajad, jäätmekäitlejad kui ka ühekordsete toidunõude pakkujad.
 - Märksõnad: korduskasutus, jäätmetekke vältimine, biolagunevad materjalid, komposteeruvad materjalid, mikroplast, kompostimine, pakendid jne.
- **Palju seotud valdkondi, kuid tänane fookus suursündmustel ja sealsel toitlustamisel.**

Kuidas siis vähendada
suursündmustel plastijäätmete
teket ja asendada ühekordselt
kasutatavaid plastist nõusid?

Ühekordselt kasutatavate toodete asendamisel ja jäätmetekke vähendamisel on eelistatuimaks lahenduseks...

KORDUSKASUTUS.

Allikas: <https://www.envir.ee/et/jaatmed>

Kui mul on hea idee, kuidas
oma üritusel jäätmeteket
vähendada ja korduskasutust
edendada, siis kas ma
saaksin sellele kuskilt toetust
küsida?

- KIKi keskkonnaprogrammist on võimalik ringmajanduse programmis küsida muuhulgas toetust ringmajanduse põhimõtete rakendamiseks, sealhulgas jäätmetekke vältimist ning korduskasutust võimaldavatele tegevustele.
- Kevadine taotlusvoor on avatud kuni tänaseni ehk 15. märtsini.
- <https://kik.ee/et/toetatav-tegevus/ringmajanduse-programm>

Tulles tagasi korduskasutuse juurde, siis veel ei ole alati valmisolekut seda suursündmustel laialdaselt rakendada.

Alternatiivina ühekordselt kasutatavatele plastnõudele saavad palju tähelepanu ühekordselt kasutatavad biolagunevad ja komposteeritavad nõud. Mis materjalidest neid toodetakse?

- Biolagunevaid ja komposteeruvaid ühekordseid toidunõusid toodetakse väga erinevatest materjalidest (nt biolagunevast plastist, palmilehtedest, suhkruroost, puidust, kartongist jne).
- Tegemist on samuti ühekordselt kasutatavate toodetega, mis muutuvad pärast kasutamist jäätmeteks.
- Biolagunevate jäätmete puhul on Eestis levinuim praktika kompostimine.
- Selleks, et jäätmed lakkaksid olemast jäätmed ja kompostist saaks toode, tuleb kompost sertifitseerida. Sertifitseerimine ja jäätmerežiimist väljumine on vabatahtlik.
 - Keskkonnaministri 08.04.2013 määrus nr 7 „Biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded“.
- Kui kompost on sertifitseerimata, peab komposti kasutajal olema jäätmeluba, sest kompost on sellisel juhul jääde.

Aga kas igasugune
biolagunevast plastist
toidunõu on komposteeruv ja
sobib kompostimiseks?

- Tööstuslikuks kompostimiseks sobivad biolagunevad pakendid, mis vastavad standardile EN 13432.
 - EVS-EN 13432:2003. Pakend. Kompostimise ja biolagunemise teel taaskasutatavale pakendile esitatavad nõuded. Pakendi lõplikult kõlblikuks tunnistamisel kasutatava testimise kord ja hindamiskriteeriumid
- Standardile vastavus ei tähenda, et toode laguneb metsa all, koduaias, veekeskkonnas jms. Euroopa tasandil sellised standardid hetkel puuduvad.
- Tööstuslik kompostimine – aeroobne protsess, mis toimub kontrollitud tingimustes. Materjal laguneb mikroorganismide abil süsinikdioksiidiks, veeks, biomassiks ja mineraalsooladeks.
- Standardile vastavaid biolagunevaid pakendeid on lubatud kasutada ka sertifitseeritud komposti tootmisel (määruse nr 7 lisa 1). Sertifikaadi saamiseks peab toode vastama ohutus- ja kvaliteedinäitajatele (sh võõraste piirväärtusele).

Juttu oli pakenditest. Kas
ühekordselt kasutatavad topsid
ja taldrikud on siis pakendid?

- Pakendiseadus ütleb, et toodet, mis on kujundatud ja määratud müügikohas täitmiseks, ja ühekordseks kasutamiseks mõeldud toode, mida müüakse, mis on täidetud või mis on määratud müügikohas täitmiseks, loetakse pakendiks, kui see toode täidab pakendi funktsiooni.
- Seega jah, ühekordselt kasutatavad taldrikud ja topsid on suursündmustel pakendid, kui need vastavad eelnimetatud kriteeriumile.
- Kodumajapidamises kasutades ei ole tegemist pakenditega.
- Ühekorranoad, -kahvlid ja -lusikad ei ole ühelgi juhul pakendina käsitletavad.

Aga kuidas selliseid pakendeid
suursündmustel koguma
peaks? Kas koos
segaolmejäätmetega,
pakenditega või
biojäätmetega?

- Komposteeruv materjal oleks mõistlik koguda ja anda üle käitlemiseks koos muude biolagunevate jäätmetega.
- Suursündmustel võiks olla lahenduseks koguda biolagunevad pakendid biojätmetest ja muudest pakenditest eraldi.
- Ei ole mõistlik koguda ja käidelda koos segaolmejäätmetega ega n-ö tavaliste plastjäätmetega.

Aga mis asi on ühekordse
plasti direktiiv?

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta.
- Direktiivi osas jõudsid Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon kokkuleppele detsembris 2018.
- Direktiivi vastuvõtmist ja Euroopa Liidu Teatajas avaldamist on oodata sel kevadel.
- Kui direktiiv on Euroopa Liidu Teatajas avaldatud ja jõustunud, jääb liikmesriikidele direktiivi rakendamiseks aega kaks aastat.

- Direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad kümme ühekordselt kasutatavat plasti sisaldavat tootekategooriat, mida on randadest enim leitud.

Foto: pexels.com

- Hõlmatud on tooted toidupakenditest kuni tubakatoodete filtriteni ning lisaks ka kalapüügivahendid.
- Hõlmatud on plast, sealhulgas ka biolagunev plast.

Mis muutub direktiivi
ülevõtmisega ühekordselt
kasutatavate nõude osas?

Foto: pexels.com

- Direktiiviga keelatakse järgnevate toodete turule laskmine:
 - plastist ühekordseks kasutamiseks mõeldud toidunõud (taldrikud, jookide segamispulgad, kõrred, noad, kahvlid ja lusikad),
 - vahtpolüstüreenist joogitopsid ja toidupakendid,
 - oksüdantide toimel lagunevad plasttooted.
- Vähendada tuleb plastist ühekordselt kasutatavate joogitopside ja toidupakendite tarbimist.

Kuid miks on biolagunevad
plastid olenemata vastavusest
standardile EN 13432 direktiivi
kohaldamisalaga hõlmatud?

- Mikroplasti vähendamise eesmärgil.
- Hetkel puuduvad ühtsed Euroopa standardid, mis käsitleks biolagunevate plastide merekeskkonnas lagunemist.

Foto: pexels.com

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Kristel Murumaa
Kristel.Murumaa@envir.ee